

stvem nebo dozorčím úřadem ke složení účtů jim daná již byla uplynula.

Je tedy ke vzniku vylučovacího důvodu třeba, aby osoba, o níž jde, byla vyzvána složit počet ze správy jmění se lhůtou obecním zastupitelstvem nebo dozorčím úřadem k tomu danou, a aby přes to, že ono vyzvání obdržela, účty ve lhůtě stanovené nesložila. Již s tímto omeškáním spojuje cit. předpis ztrátu volitelnosti. Názor stížnosti, že předpokladem nevolitelnosti je teprve okolnost, že nebylo učiněno ani dodatečně zadost uložené povinnosti, a že účty nebyly složeny ani do dne volby, nemá v tomto jasném znění zákona opory. S cit. předpisem je v souhlasu i úmysl, který tu tvůrci zákona sledovali. V důvodové zprávě Nár. Shrom. tisku č. 302/19 k původnímu znění § 3 zák. č. 75/19, v němž byl nynější bod 4. § 5 vol. řádu uveden pod bodem 3. jako důvod vylučující z aktivního práva volebního (zpráva úst. práv. výboru posl. sněmovny, tisk 3767/1922), se praví, že se vyloučení to omezuje na případy, v nichž již zákonná lhůta, pokud je stanovena, uplynula, a mimo to nebyla dodržena lhůta daná obecním zastupitelstvem nebo dozorčím úřadem.

Vycházejí z toho, že případ 4. bodu § 5 vol. řádu má za následek nevolitelnost trvalou, má st-1 za to, že není možno, aby zákon přísněji stíhal pouhé jediné zmeškání povinnosti obecního starosty než spáchání trestního činu, kde odsouzení má za následek jen dočasnou ztrátu volitelnosti, a proto že cit. předpis nelze vykládati jinak, než že nevolitelnost může založit jen okolnost, že osoba složením účtů povinná ještě v den volby neučinila zadost své povinnosti a tím přivodila stav zákona odporující. Leč nss nesdílí názor stížnosti, že by tento myšlenkový postup mohl objasniti pravý smysl zákona, neboť z důsledků stížností tvrzených, které ostatně ani žal. úřad nevyslovil, a jejichž správnost nemá nss možnosti přezkoumati, nedá se přece nic vyvoditi proti jasnému znění zákona. Z nál. Boh. A 4332/25 nemůže pak st-1 nic pro svůj názor vyvoditi, neboť tam běželo o případ, kde starosta účty ve lhůtě mu stanovené složil.

Není proto v odporu se zákonem, že žal. úřad nezaložil nař. rozhodnutí na právním názoru stížností hájeném, a není ani vadnost řízení v tom, že se žal. úřad nezabýval tvrzením st-lovým, že v den volby byly účty třeba opožděné, ale přece jen složeny.

Č. 10.511.

Učitelstvo (Slovensko): * Nárok vdovy po učiteli státní školy ludové na odbytné po tomto učiteli po rozumu § 14 zák. čl. XXXII: 1875 není vázán podmínkou, že vdova neobdrží pense po svém druhém manželu.

(Nález ze dne 28. dubna 1933 č. 7362.)

V ě c: Kristina P. v M. proti referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě o odbytné.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: St-lka jako vdova po učiteli státní ludové školy v M. požívala od roku 1918 vdovské pense, která jí byla dnem 1. listopadu 1922 zastavena, ježto se dnem 21. října 1922 provdala za Karla P., úředníka okresního soudu v M. Dne 24. března 1925 žádala, odvolávajíc se na § 14 zák. č. XXXII:1875, § 30 zák. č. 274/19 a vl. nař. č. 181/20, za odbytné s doložením, že v případě opětného ovdovění nemíní uplatňovati nárok na pensí po prvním manželu. — Na dotaz referátu min. škol. v Bratislavě sdělilo presidium vrch. soudu v Bratislavě přípisem z 29. května 1929, že v případě opětného ovdovění má st-lka nárok na vdovskou pensí po nynějším svém manželu Karlu P., soudním kancelářským asistentu okresního soudu v M.

Nař. rozhodnutím zamítl žal. úřad žádost st-lčinu za odbytné na místo vdovské pense po Alexandru V. s tímto odůvodněním: »§em 14 zák. čl. XXXII:1875 bylo stanoveno, že, jakmile se vdova znovu provdá, ztrácí na dobu svého manželství sice nárok na vdovskou pensí, ale, jakmile zase ovdoví a ani po svém druhém manželu nedostane vdovské pense, dostane znovu dříve požívanou pensí vdovskou, anebo při svém provdání obdrží jako odbytné dvojnásobnou částku, příslušející jí pense. Z toho jest jasno, že vdova má nárok, když si jej uplatní, na ono odbytné jen v tom případě, nedostane-li po svém druhém manželu vdovské pense. Podle přípisu presidia vrch. soudu z 29. května 1929 máte však na případ opětného ovdovění po nynějším svém manželu Karlu P., soudním kancelářským asistentu u okresního soudu v M., nárok na vdovskou pensí. Z toho jest patrné, že nemůžete spadati pod ustanovení § 14 zák. čl. XXXII:1875, a proto musila býti Vaše žádost zamítnuta. Zákona č. 274/19 a vl. nař. č. 181/20 se v této žádosti omylem dovoláváte, poněvadž se Vás tyto právní normy netýkají, neboť zemřelý Alexander V. se nedožil v aktivní službě jejich účinnosti«.

Proti tomuto rozhodnutí podala st-lka stížnost, o níž uvažoval nss takto:

Podle ustanovení § 14 zák. čl. XXXII:1875, o jehož výklad zde jde, vdova, jejíž muž již deset let odsloužil a byl s ní aspoň rok ženat, požívá vdovské podpory doživotně. Ve případě opětného provdání zaniká tento nárok po dobu trvání manželství, avšak, stane-li se ona opětně vdovou a také po svém druhém muži neobdrží pense, dostane dříve jí již poskytovanou podporu, anebo v době provdání odbytné v obnosu dvouleté podpory jí náležející. Vdovy, které se znovu provdávají, mají se proto vyjádřiti, přejí-li si tohoto odbytného, anebo zdali si vyhrazují pro případ opětného ovdovění nárok na pravidelnou podporu.

Žal. úřad zamítl žádost st-lčinu za odbytné z toho jediného důvodu, že vycházel z právního názoru, že vdova může činiti nárok na odbytné jen v tom případě, nedostane-li po svém druhém manželu vdovské pense. Naproti tomu stížnost dovozuje, že ono právo na odbytné náleží vdově bezopdmínečně, i když jest její manžel státním úředníkem, a že nyní nelze nárok na pensí po druhém manželu uznávati za daný, když teprve budoucně má za určitých podmínek vzniknouti.

Nss shledal, že podle cit. § 14 náleží vdově zásadně nárok na doživotní pensí, s vyloučením onoho období, po které by snad byla znovu provdána. Při opětném provdání svém však má vdova prohlásiti, přejí-li

si odbytného, či zdali si vyhrazuje pro případ opětného ovdovění nárok na pensi. Neučiní-li nijakého prohlášení, anebo vyhradí-li si nárok na pensi, zůstává jí nárok ten zachován, nedostane-li pense po druhém manželu. Prohlásí-li však, že se vzdává nároku na pensi, přísluší jí v době provdání nárok na odbytné.

Z ustanovení, že tento eventuální nárok na odbytné přísluší vdově v době jejího provdání, plyne, že nárok na odbytné není vázán podmínkou, že v budoucnosti, až by po případě znovu ovdověla, neobdrží po svém druhém manželu pense, neboť v době sňatku, kdy odbytné má být podle zák. splatno, nelze nikdy bezpečně zjistiti, obdrží-li v případě opětného ovdovění vdova pensi po druhém manželu čili nic, a zákon výslovně váže nárok, o němž právě jedná, podmínkou, že vdova neobdrží pense po druhém manželu, a nestanoví, že by odbytné nepřislušelo, provdá-li se vdova za osobu, po níž by mohla obdržeti pensi.

Poněvadž žal. úřad ve svém rozhodnutí vycházel z opačného právního názoru, než jak byl zde vyložen, bylo jeho rozhodnutí zrušiti pro nezákonnost.

Č. 10.512.

Pojištění pensijní: Pojistná povinnost obchodního zástupce?

(Nález ze dne 28. dubna 1933 č. 7524.)

Prejudikatura: Boh. A 7129/29, 9144/31 a j.

Věc: Jaroslav V. ve Z. proti ministerstvu sociální péče o pensijní pojištění.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Zemská úřadovna I. Všeobecného pensijního ústavu v Praze prohlásila výměrem ze 13. února 1925 st-le v jeho zaměstnání u firmy Kavoprůmysl spojených družstevních sušáren, společnosti s r. o. v Praze, od 1. května 1923 za pojištěním povinna. Námitkám, jež proti tomuto výměru podala firma, býv. zsp v Praze nevyhověla. Dalšímu odvolání jejímu min. soc. péče nař. rozhodnutím vyhovělo, a zrušivši rozhodnutí zsp-é i uvedený výměr zemské úřadovny, vyslovilo, že st-l nepodléhá od 1. května 1923 pojistné povinnosti, ježto není k firmě v poměru služebním (§ 1151 o. z. o.), takže chybí nezbytný předpoklad pro pojistnou povinnost, stanovený v § 1 odst. 1 pens. zák. V dalších důvodech uvedeno, že ze smlouvy uzavřené mezi st-lem a zúčastněnou stranou dne 21. června 1923 plyne, že nešlo o služební poměr, předpokládající podřízenost st-lovu, nýbrž že st-l byl ve své činnosti zcela samostatný a nezávislý. Toto stanovisko žal. úřad podrobným rozбором smlouvy odůvodňuje, uváděje, že st-l si cestovní dispoice určoval sám a nemusel určitá místa neb osoby k rozkazu firmy navštěvovati.

O stížnosti uvažoval nss takto:

Jádrem sporu jest otázka pensijní pojistné povinnosti st-le jako obchodního zástupce firmy Kavoprůmysl v době od 1. května 1923, tedy v době platnosti zák. č. 89/20, podle kterého ji žal. úřad také posuzoval. Základním předpokladem pro pensijní povinnost určité osoby podle § 1